

PROCESUL PENAL

Procesul penal este activitatea ce urmărește constatarea la timp și în mod concret a faptelor ce constituie infracțiuni, astfel încât persoana care a săvârșit o infracțiune să fie trasă la răspundere penală.

Procesul penal are patru faze: urmărirea penală, camera preliminară, judecata și punerea în executare a hotărârilor penale de condamnare rămase definitive.

Urmărirea penală este efectuată de către organele de cercetare penală și de către procuror și are ca obiect strângerea probelor pentru a se verifica dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată a inculpatului.

Judecata în **camera preliminară** este faza procesului penal în care judecătorul analizează legalitatea administrării probatoriului, a sesizării instanței prin rechizitoriu și a actelor efectuate de către organele de urmărire penală. La finalul acestei etape, judecătorul se pronunță asupra cererilor și excepțiilor invocate de părți și, dacă constată că instanța este legal sesizată și competentă să soluționeze cauza, iar actele de urmărire penală sunt legale, dispune începerea judecății; în caz contrar restituie cauza la parchet.

Judecata în primă instanță începe odată cu sesizarea instanței de către procuror prin

rechizitoriu sau acord de recunoaștere a vinovăției. Primul pas al judecății îl constituie citirea actului de sesizare. În continuare, urmează parcurgerea mai multor etape la finalul cărora judecătorul își va forma o opinie pe baza dovezilor administrate și va pronunța o hotărâre. Etapele vor urma o ordine firească și vor începe cu cercetarea judecătorească (în care se vor asculta părțile, se vor administra probele, precum audierea martorilor, întocmirea unor rapoarte de expertiză, înscrisuri ș.a), dezbaterile, ultimul cuvânt al inculpatului și eventual concluziile scrise, iar la final se va parcurge etapa deliberării, când judecătorul se retrage pentru a pronunța o hotărâre.

Judecata în căile de atac este faza procesului în care partea nemulțumită de sentința primei instanțe exercită calea de atac prevăzută de lege. Apelul și contestația sunt căi ordinare de atac, ce pot fi exercitate pentru orice nemulțumire a părții și se judecă de către o instanță superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată.

Căile extraordinare de atac sunt contestația în anulare, revizuirea, recursul în casație și redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate. Acestea se pot exercita în condițiile și pentru motivele strict prevăzute de lege.

Hotărârile în materie penală devin **executorii** la data când au rămas definitive. Hotărârea rămasă definitivă se pune în executare de către prima instanță de judecată, prin intermediul compartimentului executări penale, coordonat de un judecător delegat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

MODALITATEA DE SOLUȚIONARE A CERERILOR

PROCESUL CIVIL

Procesul civil parcurge, de principiu, două mari faze: **judecata** (care se desfășoară exclusiv în fața instanței) și **executarea silită** (cu ajutorul executorului judecătoresc, sub controlul instanței). Ambele etape se desfășoară după regulile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Judecata se poate realiza în primă instanță și în căile de atac.

Judecata în primă instanță începe odată cu depunerea unei cereri de chemare în judecată și parcurge mai multe etape.

Etapa scrisă debutează cu **cererea de chemare în judecată** (actul prin care reclamantul deduce judecății o pretenție împotriva pârâtului) și are ca scop stabilirea cadrului procesual, din punct de vedere al obiectului și al părților, precum și informarea reciprocă a acestora despre pretențiile și mijloacele lor de apărare.

Etapa cercetării procesului este etapa în care părțile apar în fața judecătorului, la sediul instanței. Această etapă debutează la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate. În cadrul său, judecătorul va examina fiecare pretenție și apărare în parte, pe baza cererilor și a explicațiilor părților; va încuviința și administra probele solicitate de părți, precum și pe cele pe care, din oficiu, le consideră necesare pentru judecarea procesului; va îndeplini orice alt act de procedură necesar soluționării cauzei; va decide în legătură cu orice alte cereri care se pot formula de părți. Toate aceste aspecte se pot întinde pe durata

mai multor termene de judecată, dar, odată lămurite, se va putea trece la etapa următoare.

Etapa dezbaterilor are loc atunci când judecătorul cauzei se socotește lămurit și declară cercetarea procesului încheiată. În concret, făcând referire la probele administrate și la textele de lege aplicabile, părțile vor încerca să convingă judecătorul de temeinicia cererilor sau apărărilor lor.

După închiderea dezbaterilor, completul de judecată **deliberează** în secret asupra soluției ce urmează să fie pronunțată în cauză. Odată luată hotărârea, judecătorul va întocmi minuta în care se va regăsi, pe scurt, soluția dată în cauză.

Hotărârea primei instanțe poartă denumirea de **sentință** și trebuie redactată, de regulă, în termen de 30 de zile, termen ce poate fi prelungit de cel mult două ori cu câte 30 de zile, urmând a fi comunicată părților.

În cazul în care părțile sunt nemulțumite de hotărârea primei instanțe, acestea au posibilitatea să o atace la instanța superioară. Cererea prin care se exercită **calea de atac** se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă. Căile de atac în materie civilă sunt apelul, recursul, contestația în anulare și revizuirea. Acestea trebuie exercitate în termenele și ordinea prevăzută de lege.

Executarea silită constituie a doua fază a procesului civil, în care operează realizarea efectivă a dreptului creditorului constatat prin titlu executoriu, în ipoteza în care debitorul nu își execută de bunăvoie obligația din acesta. **Titlurile executorii** sunt, pe de-o parte, hotărârile judecătorești obținute după finalizarea fazei judecății, iar pe de altă parte, alte acte cărora legea le conferă acest caracter, fără a mai fi nevoie de parcurgerea fazei judecății.

Proiect cofinanțat din
Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate
Administrativă 2014-2020

Titlul proiectului:
"TAEJ - Transparență, accesibilitate și educație
juridică prin îmbunătățirea comunicării publice
la nivelul sistemului judiciar"

Codul proiectului:
SIPOCA 454/cod MySMIS 2014+118765

Denumirea beneficiarului:
Consiliul Superior al Magistraturii

Data publicării:
septembrie 2021

Conținutul acestui material nu reprezintă
în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii
Europene sau a Guvernului României.

Material distribuit gratuit.

